

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/371339769>

Şanlıurfa Merkez ve Çevresi Tarihöncesi Dönem Yüzey Araştırması (ŞAYA) 2021

Conference Paper · June 2023

CITATIONS

0

READS

14

4 authors, including:

Fatma Şahin

Cukurova University

12 PUBLICATIONS 61 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Kadriye Özçelik

Ankara University

40 PUBLICATIONS 123 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Yunus Emre Sevindik

Gaziantep University

6 PUBLICATIONS 6 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Kohl Use in Antiquity [View project](#)

Çanakkale-Balıkesir Coastline Palaeolithic Survey (North Aegean) [View project](#)

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

CİLT 1

38. ARAŞTIRMA SONUÇLARI TOPLANTISI

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

**42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve
Arkeometri Sempozyumu**

**38. ARAŞTIRMA SONUÇLARI
TOPLANTISI**

CİLT 1

**23-27 MAYIS 2022
DENİZLİ**

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI ANA YAYIN NO: 3735/1
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Ana Yayın No: 196/1

Editör

Dr. Candaş KESKİN

23-27 Mayıs 2022 tarihlerinde Denizli’de düzenlenen 42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu Pamukkale Üniversitesi’nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

e-ISSN: 2667-8837

Grafik Tasarım

Nihal KARAPEK

Kapak Fotoğrafi

Bilge YILMAZ KOLANCI, Attouda Araştırmaları 2021.

Not: Araştırma raporları, dil ve yazım açısından Dr. Candaş KESKİN tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

Ankara 2023

İÇİNDEKİLER

Abdullah BAKIR ISPARTA ULUBORLU TÜRKİYE SELÇUKLU VE BEYLİKLER DÖNEMİ YÜZEY ARAŞTIRMASI.....	7
Abdullah HACAR, H. Simgе EGECİ NİĞDE İLİ DAĞLIK ALAN ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI: 2021 YILI.....	23
Ziya KILINÇ ZİĞ, Abdulkadir ÖZDEMİR, Ayşe ÖZDEMİR ELAZIĞ İLİ MERKEZ İLÇESİ PREHİSTORİK DÖNEM ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI (EPAS): 2021 YILI KUZOVA VE HANKENDİ ÇEVRESİ.....	43
Ahmet İhsan AYTEK, Alper Yener YAVUZ, Erhan TARHAN, Büşra ALADAĞ, Mehmet Cihat ALÇİÇEK DENİZLİ İLİ OMURGALI FOSİL YATAKLARI TESPİTİ YÜZEY ARAŞTIRMASI 2021.....	63
Ahmet MÖREL, Mustafa ADAK, Burak TAKMER, Ebru AKDOĞU ARCA, Nuray GÖKALP ÖZDİL, Mehmet OKTAN ADADA ANTİK KENTİ YÜZEY ARAŞTIRMALARI.....	73
Alpaslan CEYLAN, İbrahim ÜNGÖR, Oktay ÖZGÜL, Nezahat CEYLAN, Yavuz GÜNAŞDI 2021 YILIERZURUM - ERZİNCAN İLLERİ YÜZEY ARAŞTIRMASI.....	87
Asil YAMAN FIELDWORK AT PHOENIX 2021.....	105
Atilla ENGİN, Emrah ÖZDEMİR, Şenay DORUK ENGİN, Deniz Burak KİŞNİŞ YESEMEK HEYKEL ATÖLYESİ VE İSLAHİYE – NURDAĞI YÜZEY ARAŞTIRMASI 2021.....	127
Aydın ERÖN, Suat ATEŞLİER, Emre ERDAN, Murat ÇEKİLMEZ, Barış SEMİZ, M. Eda ARMAĞAN, Çağlar ÇAKIR, Ömer GÜNGÖRMÜŞ, Nergis ATAÇ, Merve S. ÇAKAN, Sezen PALAMUTÇU, Aylin KILINÇ, Özgün ÖZ, Kemal ERSAVAŞ, Recep TAŞKIN, Mustafa ÜZÜMCÜ, Selin YENİGELEN, Aytül ÖRGEN, Ercan ÇERÇİOĞLU, Sami ARICI, Aybüke KEMİK, Pınar ERDENK 2021 YILI KUŞADASI İLÇESİ VE SAMSUN (MYKALE) DAĞI ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI ÇALIŞMASI.....	149

Ayşe BELGİN HENRY KOZKALESİ/HATAY YÜZEY ARAŞTIRMASI 2021	165
Aytaç COŞKUN DİYARBAKIR - KOCAKÖY İLÇESİ ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI	175
Aytekin BÜYÜKÖZER, Zeliha GİDER BÜYÜKÖZER, Abdullah KADAİFCİ, Muhammed ABDİUSTA, Esra BALKAYA STRATONIKEİA TERRİTORİUMU 2021 YILI ÇALIŞMALARI	193
Barış YENER, Polat ULUSOY, Şeniz YENER, Deniz ETİK, Tolga ABALI, Muhammed ERGENÇ KOLOSSAI ANTİK KENTİ VE TERRİTORYUMU 2021 YILI ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMALARI (1. SEZON)	215
Betül FINDIK, Serdar MAYDA, Arzu DEMİREL, Rıdvan Can PARMAK BURDUR İLİ PALEOLİTİK ÇAĞ YÜZEY ARAŞTIRMASI-2021	229
Bilcan GÖKCE, Rıfat KUVANÇ, Bülent GENÇ, Esra KAÇMAZ LEVENT ARKEOLOJİK VE EPİGRAFİK BULGULAR IŞIĞINDA VAN GÖLÜ HAVZASI URARTU DÖNEMİ YOL GÜZERGAHLARI 2021 YILI YÜZEY ARAŞTIRMASI: ERCİŞ VE MURADIYE İLÇELERİ ÇALIŞMALARI	245
Bilge YILMAZ KOLANCI ATTOUDA ARAŞTIRMALARI 2021	261
Doç. Dr. Bülent İŞLER, Dr. Nesrin AYDOĞAN İŞLER LİKYA BÖLGESİ ALACADAĞ ÇEVRESİNDEKİ BİZANS YERLEŞİMLERİ YÜZEY ARAŞTIRMASI 2021 YILI ÇALIŞMALARI	281
Cennet PİŞKİN AYVAZOĞLU, Rabia AKTAŞ, Özgür MARANGOZ, Atabey VARDAR YALOVA İLİ ve İLÇELERİ ANTİK ÇAĞ YÜZEY ARAŞTIRMASI-2021	295
Çiğdem ATAĞUMAN, Hasan Can GEMİCİ BOZBURUN PREHİSTORİK YÜZEY ARAŞTIRMASI 2019-2021 BULGULARI VE GENEL DEĞERLENDİRME	303

Çiğdem MANER KONYA İLİ, EMİRGAZİ, KARAPINAR VE EREĞLİ İLÇELERİNDE TUNÇ VE DEMİR ÇAĞLARI KEYAR 2019 - 2021 YILI ARAZİ ÇALIŞMALARI.....	309
Çiler ÇİLİNGİROĞLU, Canan KARATAŞ YÜKSEL, Berkay DİNÇER, Cengiz GÜRBİYİK, Ece SEZGİN KAYA 2021.....	327
Deniz KAPLAN, Şener YILDIRIM, N. Cansu ESENLİ TARSUS İLÇESİ HİTERLANDI 2021 YILI ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI.....	339
Deniz YAŞIN, Alexander SOLLEE, Susanne RUTİSHAUER ÇUKURKÖPRÜ HÖYÜK İNTENSİV YÜZEY ARAŞTIRMASI.....	345
Emre ERDAN, Murat ÇEKİLMEZ, Suat ATEŞLİER, Aydın ERÖN, Özden ÜRKMEZ, Nihan AYDOĞMUŞ, Nurdan AKBULUT, Bilge YILMAZ KOLANCI, Barış SEMİZ, Barış GÜR, Özgün ÖZ, Kemal ERSAVAŞ, Fehmi KESKİN, Gül Tuğçe TOPRAK, Seray AKIN, Yiğit Burak YÜKSEKTEPE, Yağız TAŞDELEN, Umut Mızrak ERSEZEN, Dilan CENGİZ, Cihan Deniz GÖZE, Ecrin Nur BURGAZLI TİSNA 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	355
Ercan AŞKIN, Hatice KÖRSULU, Mehmet KURT, Mehmet ALKAN KARAMAN İLİ VE MERSİN İLİ MUT İLÇESİ ANTİK DÖNEM YERLEŞİMLERİ VE YERLEŞİM DÜZENLEMESİ ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	371
Erkan ATAŞ, Erdal OKUMUŞ KOCAELİ İLİ İZMİT İLÇESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ ESERLERİ YÜZEY ARAŞTIRMASI 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	381
Erkan FİDAN, H. Levent KESKİN, Atalay KARATAŞ, Sezer SEÇER FİDAN, Mehmet Ali KOCABAŞ ESKİŞEHİR VE KÜTAHYA İLLERİ TARİH ÖNCESİ DÖNEM YÜZEY ARAŞTIRMALARI (EKAR 2021).....	401

Ertekin M. DOKSANALTI, İbrahim KARAOĞLAN, Derviş Ozan TOZLUCA, Mehmet Bahadır TOSUNLAR, Songül SÖZEL, Kadriye Merve SELEK, Simge Yağmur KILINÇ DATÇA–KNİDOS HİTERLANDIARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI: 2021.....	417
Eylem Güzel, Necla Arslan Sevin, Serdar Vardar, A. Sinan Güler BOZDAĞ YAYLALARINDA AYDINOĞULLARI VE OSMANLI DÖNEMİ YÜZEY ARAŞTIRMASI (2021).....	431
Eray DÖKÜ 2021 YILI (ERKEN KİBYRA) YÜZEY ARAŞTIRMALARI.....	443
F. Işıl DEMİRTAŞ, Pınar ÇAYLI, Yalçın KAMIŞ, Nurcan KAYACAN, Mustafa YILDIZ AKSARAY TARİHÖNCESİ YÜZEY ARAŞTIRMASI (AKYA) 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	459
Fatma ŞAHİN, Celal ULUDAĞ, Kadriye ÖZÇELİK, Yunus Emre SEVİNDİK, Kadriye ÖZÇELİK-Y. Emre SEVİNDİK ŞANLIURFA MERKEZ VE ÇEVRESİ TARİHÖNCESİ DÖNEM ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI (ŞAYA) 2021 YILI İLK SEZON SONUÇLARI.....	477
Felix PİRSON PERGAMON 2021 YAKIN ÇEVREDE YÜRÜTÜLEN ARAŞTIRMALAR.....	499
Fevzi Volkan GÜNGÖRDÜ NEVŞEHİR İLİ NEOLİTİK ÇAĞ YÜZEY ARAŞTIRMALARI PROJESİ 2021 YILLARI ÇALIŞMALARI.....	509

ŞANLIURFA MERKEZ VE ÇEVRESİ TARİHÖNCESİ DÖNEM ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI (ŞAYA) 2021 YILI İLK SEZON SONUÇLARI

Fatma ŞAHİN*

Celal ULUDAĞ

Kadriye ÖZÇELİK

Yunus Emre SEVİNDİK

GİRİŞ

“Şanlıurfa Merkez ve Çevresi Tarihöncesi Dönem Arkeolojik Yüzey Araştırması” (ŞAYA diye anılacaktır) “Şanlıurfa Neolitik Çağ Araştırmaları Projesi” kapsamında 2021 yılında başlayan bir yüzey araştırması projesidir. Projenin 2021 yılı çalışmaları Şanlıurfa Arkeoloji Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Çukurova Üniversitesinden Doç. Dr. Fatma Şahin’in bilimsel katılımıyla gerçekleştirilmiştir¹.

Araştırmanın ana amacı Şanlıurfa Bölgesinde avcı-toplayıcı toplulukların dağlık alanlarda ve yüksek platolardaki varlığını araştırmaktır. Bölgede şimdiye kadar yapılan araştırmalar, Neolitik Dönem’de avcı-toplayıcı ilk yerleşik toplulukların yüksek platolarda ve yamaçlarda varlığına işaret etmektedir. Özellikle T-biçimli dikilitaşların yer aldığı Göbeklitepe, Karahantepe, Sefertepe, Hamzantepe gibi yerleşmeler bölge de bilinmekle birlikte yüksek noktalardaki insan hareketliliği yeterince araştırılmamıştır. ŞAYA Tarihöncesi dönem yüzey araştırmaları ile bölgenin yüksek kesimlerinin daha detaylı bir şekilde taranması ve yerleşim dağılımlarında ve

* Doç. Dr. Fatma ŞAHİN, Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Balcalı, Sarıçam-Adana/TÜRKİYE, e-posta: fatmasahin@cu.edu.tr

Celal ULUDAĞ, Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi Müdürü, Şanlıurfa/TÜRKİYE, eposta:celaluludag63@hotmail.com
Prof. Dr. Kadriye Özçelik, Ankara Üniversitesi, DTCE, Tarihöncesi Arkeolojisi Anabilim Dalı, Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE, e-posta: kozcelik@ankara.edu.tr

Yunus Emre SEVİNDİK, Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Şehitkamil-Gaziantep/TÜRKİYE, posta: sevindikyns@gmail.com

1 Şanlıurfa Merkez ve Çevresi Tarihöncesi Dönem Arkeolojik Yüzey Araştırması (ŞAYA) 2021 yılı çalışmaları, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün izni ile Şanlıurfa Müze Müdürlüğü başkanlığında 25.05.2021-21.06.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda Şanlıurfa Müzesini İbrahim Halil ŞAHİN temsil etmiştir. Yardım ve desteklerinden dolayı kendisine çok teşekkür ederiz. 2021 yılı çalışmalarına Ankara Üniversitesi’nden Prof. Dr. Kadriye ÖZÇELİK, Batman Üniversitesi’nden Dr. Öğr. Üyesi Can Yumni GÜNDEM, Harran Üniversitesi’nden Dr. Öğr. Üyesi Nizar POLAT, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Arş. Gör. Yusuf TUNA, İstanbul Üniversitesi doktora öğrencisi Osman DENGİZ, Ege Üniversitesi doktora öğrencisi Ebru TUNA, Hacı Bayram Veli Üniversitesi doktora öğrencisi Nurçin GÖÇMEN, uzman arkeolog F. Gamze ŞAHİN, Gaziantep Üniversitesi yüksek lisans öğrencisi Yunus Emre SEVİNDİK, Arkeometrist Ebru GÜNDEM, Arkeologlar Nursaç KAYA ve Melike SÜNBÜL, lisans öğrencileri Muhammet DAĞHAN ve Yağmur ALTUNOK katılmıştır. Çalışmalar sırasında İstanbul Üniversitesi’nden Prof. Dr. Necmi KARUL, Hacettepe Üniversitesi’nden Prof. Dr. Ayşegül AYKURT, Chicago Üniversitesi’nden Dr. Michele MASSA, Harran Üniversitesi’nden Öğr. Gör. Semih MUTLU ve Arş. Gör. S. İrem MUTLU’ya çalışmalar sırasında ve sonrasında sağladıkları katkı ve desteklerinden dolayı şükranlarımızı sunarız. Çalışmalara Şanlıurfa-Eyyübiye Belediyesi maddi destek sağlamıştır. Tüm ilgililerine çok teşekkür ediyoruz.

bağlantılarında büyük oranda mevcut olan boşlukların ve dönemsel çalışmaların eksiklerinin tamamlanması hedeflenmiştir. Disiplinlerarası yaklaşımlarla yapılan yüzey araştırması çalışmaları Tarih öncesine dair bölgenin bütünlüğü bir şekilde ele alınmasını sağlayacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Neolitik, bir başka deyişle yerleşik ve besin üretimine dayalı yeni bir yaşamın ortaya çıkarak geliştiği yerdir². Bereketli Hilal olarak adlandırılan ve coğrafi açıdan Suriye-Mezopotamya'nın kuzey uzantısı olarak kabul edilen bölge, tarih öncesi ve tarihi çağlar boyunca Orta ve Doğu Anadolu ile Suriye-Mezopotamya arasında doğal bir geçiş yolu olmuştur. Bölgede son 40 yıl içinde gerçekleştirilen Nevalı Çori, Göbeklitepe, Hallan Çemi, Hasankeyf Höyük, Gusir Höyük ve Körtik Tepe gibi kazılar, Neolitik dönem gelişiminin Anadolu için yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur³. Fırat Havzası'nın ise Neolitik Çağ'ın çok daha eski aşamalarını yansıtan hatta daha öncesi için yoğun bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Kuşkusuz bu bölgedeki en dikkat çekici yerleşim yeri Nevalı Çori'dir⁴. Şanlıurfa kent merkezinin yakınlarında bulunan Gürcütepe⁵ ve Göbeklitepe'de⁶ yapılan arkeolojik çalışmalar yalnızca Neolitik yaşamın başlangıcı açısından değil, Neolitik kavramına kazandırdığı yeni boyut bakımından da önemlidir. Göbeklitepe'den gelen sonuçlar ile Şanlıurfa kent merkezinde bulunan Yenimahalle Höyüğü⁷ Harran Ovası'nın kuzeyinde Urfa Bölgesi Yüzey Araştırmaları'nın yapılmasını ve Ayanlar Höyük, Hamzantepe, Kurt Tepesi, Taşlı Tepe, Harbetsuvan, Karahantepe ve Sefertepe gibi yeni yerleşmelerin saptanmasını sağlamıştır⁸ (Harita: 1). Bunlardan 2017 yılında Harbetsuvan ile 2019 yılında Karahantepe'de (Keçtepe), 2021 yılında ise Sefer Tepe ve Sayburç'ta kazılar başlamıştır. Araştırma eksikliği olan Harran Ovası'nın batısındaki yüksek kesimlerde de ŞAYA yüzey araştırması çalışmaları planlanmıştır.

Araştırma Yöntemleri

ŞAYA araştırmalarında arkeolojik buluntu yerleri kapsamlı şekilde araştırılmıştır. Arazi çalışmasında ilk olarak uydu görüntüsü analizi ile tespit edilen alanlar ayrıca yöre halkından alınan bilgiler doğrultusunda ziyaret edilmiştir. Topografyanın el verdiği ölçüde gezilen alanlar ve yürünen rotalar "Küresel Konumlandırma Sistemi" (GPS) yardımı ile kaydedilmiş ve alınan bilgiler Coğrafi Bilgi Sistemi" (GIS) veri tabanına aktarılmıştır. Söz konusu veri tabanı aynı zamanda, arkeolojik alanların ölçüleri, dönemleri, malzeme grupları, tahribat ve tescil durumu vs. gibi çeşitli verileri de içerecek detayda hazırlanmıştır.

2 Özdoğan ve Karul 2020

3 Özdoğan 2003; Rosenberg 2007, 2011; Özkaya-Çoşkun 2011

4 Hauptmann 2011

5 Schmidt ve Beile-Bohn 1996 ; Schmidt 2007

6 Benedict 1980; Schmidt 2011

7 Çelik 2011

8 Çelik 2015

Tespit edilen tüm arkeolojik alanlar modern tekniklerden olan uydu fotoğraflarının üzerine doğru bir şekilde konumlandırılarak yayılım alanları ile yerleşmelerin dönemleri de kaydedilmiştir. Tüm bu veriler *ArcGIS* programında haritalanarak çeşitli dağılım haritaları ile detaylı mekansal analizler yapılmıştır. Ayrıca çalışmalar sırasında bulunan bazı eserlerin 3 boyutlu tarama modelleri de oluşturulmuştur. Yürütülen araştırmalar sırasında, çalışmaları merak eden köy sakinleri ile iletişim kurulmuştur. Arkeoloji ve toplum ilişkisi bağlamında arkeoloji konusunda, arkeolojik yerleşmenin güvenliği ve korunması konusunda görüşmeler yapılmıştır. Yöre halkından özellikle ulaşılması güç alanlarda yer alan arkeolojik alanlara dair de bilgiler alınmıştır.

Yüzey Araştırması

ŞAYA yüzey araştırması Harran Ovası'nın batısında Şanlıurfa İli, Eyyubiye, Karaköprü ve Akçakale İlçe sınırları içinde kalan alanda (Resim: 2) planlanmıştır. 2021 yılı ilk sezon çalışmaları çoğunlukla Eyyubiye İlçesi sınırları dahilindeki Eosen kalkerlerden oluşan ve Torosların güney uzantısı olan ve Fatik (Cudi) Dağları olarak adlandırılan⁹ platolar üzerindeki münferit tepelerde gerçekleştirilmiştir. Fatik (Cudi) Dağları Jeomorfolojik yönden Tektek dağları ile benzerdir. Fatik dağlarından Nemrut deresi adıyla doğan ve kuzeybatı-güneydoğu yönünde ova içinde akan dere Akçakale ilçe merkezinin doğusunda Cüllap ile birleşmektedir.

ŞAYA 2021 yılı çalışmalar yaklaşık bir ay süre ile toplamda 26 köy/mezra sınırlarında gerçekleştirilmiş olup 39 arkeolojik alan ziyaret edilmiştir (Tablo 1). Bu alanlardan iki yerleşme hariç (S.003 Hamzantepe ve S.025 EbuAbit Tepesi) tamamı ŞAYA 2021 yılı çalışmalarında tespit edilmiştir. Saptanan bu arkeolojik alanlardan 15 yerleşme Paleolitik Çağ, 19 yerleşme Neolitik Çağ ve 6 yerleşmede ise hem Paleolitik hem Neolitik Çağ verileri bir arada saptanmıştır. Saptanan bu arkeolojik alanlar;

Paleolitik Dönem

- Açık Hava Kamp/İşlik Alanları
- Tekil Buluntu Alanları
- Mağaralar/Kayaaltı Sığınakları

Akeramik Neolitik Dönem

- Tepe Yerleşmeleri
- Yamaç Yerleşmeleri
- Hayvan Tuzak Alanları
- Geçici Kamp Yerleri gibi farklı yerleşme modelleri sunmaktadır.

9 Sözer 1984; Dinç vd. 1998; Güzel 2012

Paleolitik Çağ

ŞAYA projesi kapsamında ziyaret edilen 39 buluntu alanından toplamda 21 merkezde Paleolitik Çağ'a ait izlerin ağırlıklı olarak yer aldığı görülmüştür (Tablo: 1).

Yapılan çalışmalarda hemen hemen tüm Paleolitik Çağ alanlarının özellikle çakmaktaşı hammadde yatakları yakınlarında olduğu anlaşılmaktadır. Açık Hava Alanları'nda çok yoğun ele geçen çakmaktaşı bulgular buraların ışık ya da atölye olabileceğini göstermiştir (Resim: 1). Söz konusu bu ışıkların oldukça geniş alanlara yayılım gösterdiği tespit edilmiştir.

ŞAYA 2021 yılı araştırmaları sırasında Açık Hava İşlik alanlarının dışında mağara/kayaaltı sığınakları da tespit edilmiştir. Kızılkuyu Köyü'nün 3 km kuzeydoğusunda Harapke/ Dede Harabeleri (S. 036) adlı büyük bir vadide yapılan araştırmalarda vadinin her iki yamacında biri büyük diğeri daha küçük iki kayaaltı sığınağı tespit edilmiştir.

Büyük Mağara/Kayaaltı Sığınağı: kayaaltında 18 m. uzunluğunda ve 5 m. genişliğinde olup ön kısmında yaklaşık 10 m.lik arkeolojik dolguya sahiptir.

Küçük Mağara/Kayaaltı Sığınağı: : kayaaltında 7 m. uzunluğunda ve 5.5 m. genişliğinde olup ön kısmında yaklaşık 5-6 m.lik arkeolojik dolguya sahiptir. Gerek vadiye gerek kayaaltı sığınaklarında dolgu ve yoğun yonmataş malzemeler tespit edilmiştir (Resim: 2). Sadece ilk araştırma sezonunda toplamda 21 arkeolojik alanda saptanan Paleolitik Çağ verileri söz konusu bölgenin bu dönemler için potansiyelinin oldukça yüksek olduğuna işaret etmektedir.

*PALEOLİTİK ÇAĞ Yontma taş BULUNTULARI***Kadriye ÖZÇELİK-Y. Emre SEVİNDİK**

Paleolitik Çağ'ın özellikle erken süreçlerinde bu bölgedeki insan hareketliliklerini (Alt/Orta Paleolitik) ortaya koyan buluntu alanları ve buluntular aşağıdaki gibidir.

S.001 Numaralı Buluntu Alanı, Êrdidefi / Davul Toprağı (Resim: 1)

Araştırma kapsamında Paleolitik Çağ'a ait en zengin yontma taş buluntular Êrdidefi / Davul Toprağı'ndan ele geçmiştir. Yontma taş aletlerin üretiminde kullanılan ve oldukça kaliteli olan çakmaktaşı hammadde kendi kaynağında işlenmiştir. Yontma taş endüstri grubu içinde Geç *Acheuléen* dönemi karakterize eden aletler ve teknolojik parçalar bulunmaktadır. İki yüzeyli aletlerin oranı çok fazladır ve en baskın formları simetrik iki yüzeylilerdir (Resim: 3). Yapımlarında hem sert hem de yumuşak vurgaç kullanılmıştır. *Levallois* olan ve olmayan çekirdekler, endüstri içerisinde bulunur. *Levallois* çekirdekler; uçlu, *lineal* ve merkezci *récurrent* formlardan oluşur. *Levallois* olmayan çekirdeklerin bir kısmı tek kutuptan yongalanmışlardır. *Levallois* olan ve olmayan yongalar ise taşımaklık grubunu oluştururlar. Yonga taşımaklık aletler içindeki en belirgin grup ise düzeltili yonga, çentikli ve dişlemelilerdir.

1. S.002 Buluntu Alanı, İkizce Köyü

İkizce Köyü'nde tespit edilen buluntular arasında en dikkat çekici parça, oldukça iyi şekillendirilmiş bir kazmadır (Resim: 4). Endüstri içerisinde ayrıca, iki yüzeyli bir alet, *levallois* olan ve olmayan taşımaklar üzerine yapılmış kısmi düzeltili ve dişlemeliler vardır.

2. S.003 Buluntu Alanı, Hamzan Tepe

Hamzan Tepe buluntu alanında; iki yüzeyli alet, merkezci *récurrent* çekirdek ve *levallois* uç bulunmaktadır.

3. S.004 Buluntu Alanı, Bildim Köyü

Paleolitik buluntular Bildim'in yüksek kesimlerinde yoğunken daha alçak kesimlerde bu yoğunlukta azalma görülmektedir. Buluntular arasında patina ve bozulmanın çok fazla olduğu parçalar vardır. Tek yüzeyli ve iki yüzeyli aletlerle birlikte sonradan alet olarak kullanılmış iri yonga çekirdekleri, merkezci *récurrent levallois* çekirdek, yonga, *levallois* yonga ve dişlemeli aletler de bulunmaktadır. Buluntular genel olarak değerlendirildiğinde Geç *Acheuléen* dönemi karakterize ederler (Resim: 5). Ancak, Paleolitiğin daha sonraki aşamalarına tarihlendirilebilecek birkaç parça da buluntular arasındadır.

4. S.005 Buluntu Alanı, Uğurlu Köyü/Sarnıçlık

Uğurlu Köyü/Sarnıçlık'ta az sayıda buluntu tespit edilmiştir. İki yüzeyli alet, *levallois* uç, yonga, dilgi ve çekirdek gibi parçalar buluntular arasındadır. Paleolitik Dönem sonrasına ait olabilecek bazı yontma taş örnekler de bulunmaktadır.

5. S.006 Buluntu Alanı, Altın Mahallesi

Altın Mahallesi'ndeki buluntular içerisinde; *levallois* çekirdeklerin yanı sıra şekilsiz çekirdekler, yonga, dişlemeli alet ve kenar kazıyı bulunmaktadır.

6. S.007 Buluntu Alanı, Çalışkanlar Köyü

Çalışkanlar Köyü'ndeki yontma taş buluntular içerisinde; *levallois* çekirdekler, şekilsiz çekirdekler, yonga ve dilgi taşımaklar, düzeltili alet, dişlemeli alet, ön kazıyıcı, kenar kazıyıcı, iri kesici alet yer almaktadır.

7. S.014 Buluntu Alanı, Tuzak Alanı-3

Tuzak Alanı 3 ve 4 birbirine oldukça yakın konumdadır. Tuzak Alanı 3 buluntu alanında 1 adet *levallois* çekirdek ele geçmiştir.

8. S.015 Buluntu Alanı, Tuzak Alanı-4

Tuzak Alanı 4'deki buluntular arasında; çapraz kutuplu çekirdek, *levallois* çekirdek, yon-

ga, *levallois* yonga, dilgi, düzeltili alet, kenar kazıyıcı yer almaktadır.

9. S.016 Buluntu Alanı, Cudi Deresi

Cudi Deresi buluntu alanında Paleolitik ve Paleolitik sonrası dönemleri karakterize eden yontma taşlar vardır. Paleolitik buluntular arasında; iki yüzeyli alet, yonga ve dilgi taşımaları ile kenar kazıyıcı yer almaktadır.

10. S.017 Buluntu Alanı, Suvaniye

Suvaniye'nin yontma taş teknolojisi Geç *Acheuléen* dönemi karakterize eden formlardan oluşmaktadır. *Levallois* olan ve olmayan çekirdekler, hem simetrik hem de simetrik olmayan iki yüzeyliler, yonga ve dilgi taşımaları endüstri grubu içinde yer alır.

11. S.019 Buluntu Alanı, Ceylantepe

Ceylantepe yontma taş buluntuları arasında; *levallois* çekirdek, yonga, dilgi, düzeltili alet, kenar kazıyıcı yer almaktadır.

12. S.020 Buluntu Alanı, Yanıkçöğür

Yanıkçöğür yontma taş buluntuları arasında; yonga, dilgi, düzeltili alet, dişlemeli ve kenar kazıyıcılar yer almaktadır.

13. S.021 Buluntu Alanı, Mikat

Yontma taş buluntular içerisinde 1 adet *levallois* çekirdek, yonga ve dilgi taşımaları yer almaktadır.

14. S.030 Buluntu Alanları, Mendik/Sayar

Mendik/Sayar buluntu alanındaki yontma taş buluntular arasında *levallois* çekirdek, yonga, *levallois* yonga, iri dilgi, düzeltili alet, çentikli alet ile bir adet *moustérien* uç bulunmaktadır (Resim: 5).

15. S.031 Buluntu Alanı, Beyaztepe

Beyaztepe yontma taş buluntuları içerisinde; iki yüzeyliler ve *levallois* yongalar yer almaktadır. İki yüzeyli bir aletin üzerindeki ikincil kullanım izleri patina farkıyla kendini belli etmektedir.

16. S.032 Buluntu Alanı, Nurtepe

Yontma taş buluntular içerisinde çekirdek, yonga ve dilgi taşımalarıyla birlikte kenar kazıyıcı ve *levallois* uçlar bulunmaktadır.

17. S.033 Buluntu Alanı, Leştepe

Leştepe buluntu alanı buluntuları içerisinde *levallois* çekirdekler yoğundur. İki yüzeyli aletler, yonga, *levallois* yonga, dilgi, düzeltili alet, çentikli ve dişlemeli aletler de bulunmaktadır. Buluntular genel olarak değerlendirildiğinde Geç *Acheuléen* dönemi işaret ederler (Resim: 5).

18. S.034 Buluntu Alanı, Sanayi Mevkii

Sanayi Mevkii buluntuları arasında, *levallois* çekirdek, yonga, dilgi, düzeltili aletler, çentikli, dişlemeli, ön kazıyıcı, kenar kazıyıcılar yer almaktadır.

19. S.036 Buluntu Alanı, Harapkeli

Dede Harabesi buluntu alanında; iki yüzeyli aletler, iri kesici aletler, *levallois* olan ve olmayan çekirdekler yer almaktadır (Resim: 5). Alet grubu içinde ayrıca düzeltili ve düzeltisiz *levallois* yongalar ile oldukça iri taşmalıklar üzerine yapılmış dişlemeli aletler de vardır.

20. S.039 Buluntu Alanı, Sayburç Sanayi Mevkii

Sayburç Sanayi Mevkii'nde bir adet oldukça küçük ve distalden kırılmış iki yüzeyli bulunmuştur.

NEOLİTİK ÇAĞ

ŞAYA 2021 yılı çalışmalarında toplam 25 merkezde (Harita: 3) Neolitik Çağ verilerine rastlanmıştır. Bu merkezlerin tamamı Akeramik Neolitik Dönem A ya da B (PPNA-PPNB) dönemlerine tarihlendirilmiş olup, daha çok dağlık alanların ovaya bakan yamaçlarında ya da ortalama yüksekliği 550-700 m. yüksekliğindeki tepeler de tespit edilmiştir. Naolitik Çağ yerleşmeleri daha çok Yamaç Yerleşmesi ya da Tepe Yerleşmesi karakterindedir. Bu yerleşmelerden Çakmaktepe (S.022) ve Mendik (S.030) diğer yerleşmelere göre yüzeyden izlenebilen mimarisi ve oldukça yoğun çakmaktaşı yontma taş bulguları yönünden farklılık göstermektedir. 2021 yılı sezonunda tespit edilen ve Çanak Çömleksiz Neolitik A (PPNA) ve öncesine tarihlendirilen bu yerleşmelerden Çakmaktepe'de (Resim: 6) 'Şanlıurfa Neolitik Dönem Araştırmaları' Projesi çerçevesinde kazı çalışmaları başlatılmıştır¹⁰. Çakmaktepe'nin yaklaşık 4 km. güneyinde yer alan Mendik yerleşmesi de bir tepe üzerinde yer almaktadır. Tepenin kuzeyinde yaklaşık 400 m. mesafede Cılcırm/Kırksarnıç olarak adlandırılan alanda ana kayaya oyulmuş sarnıçlar saptanmıştır. Bölgede Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ yerleşmelerinden de bilinen benzer sarnıçlardan Çakmaktepe çevresinde de saptanmıştır. Mendik'ten ele geçen yontma taş bulgular (Resim: 7) yerleşmenin Çanak Çömleksiz Neolitik B (PPNB) çağına tarihlendirilmesi gerektiği göstermektedir¹¹. Neolitik Çağ yerleşmeleri incelendiğinde

10 Çakmaktepe kazı çalışmaları Şanlıurfa Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Doç. Dr. Fatma Şahin'in bilimsel danışmanlığında yapılmaktadır. Bkz. 42. KST

11 Akeramik Neolitik Dönem yontma taş endüstrisi hakkında detaylı çalışmalar devam etmektedir. Ön bilgiler

(Harita:3) birbirlerine 3-4 km mesafede yer alan yoğun bir yerleşme dağılımı söz konusudur. Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ'a tarihlendirilen yerleşmelerin yoğunluğu yaklaşık 650-700 m. rakıma sahip söz konusu bu bölgenin avcı-toplayıcı topluluklar tarafından özellikle tercih edildiğini ve bu dönem yerleşimleri için uygun bir coğrafya olduğunu akla getirmektedir. Bölge, avcı-toplayıcı yaşam tarzından yerleşikliğe geçişin gerekliliği olan barınma ve beslenme gibi temel olguları, doğal kaynakları sayesinde karşılama potansiyeline sahip bir coğrafik özelliğe sahip olmalıdır. Bu durum yerleşikliğin başlamasında ve sürekliliğinde önemli hususlardan biri gibi görünmektedir. ŞAYA 2021 yılı çalışmalarında sadece birkaç merkezden (S:010 Erken Tepe;S:029 Borbore; S.008 Cudi Zeytini) çok az çanak çömlek parçası ele geçmiştir (Resim 8). Daha çok kırmızı renklerin hakim olduğu oldukça kaba parçalardır. Her ne kadar bu merkezlerden ele geçen yontma taş bulgular PPNB karakterinde yerleşmeler olduklarını göstermekle birlikte çanak çömlek kullanımının yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladığı dönemin sonlarında da iskan edildiğini göstermektedir. PPNA'nın erken aşamalarını yansıtan Çakmaktepe hariç ŞAYA 2021 yılında tespit edilen Neolitik Çağ yerleşmelerinin hemen hemen tamamı PPNB karakterinde yontmataş bulgulara sahiptir.

TUZAK ALANLARI

ŞAYA 2021 yılı çalışmalarında tespit edilen bir başka arkeolojik alan ise Hayvan Tuzak Alanları/Avlaklar'dır. Çalışmalar sırasında 5 tane tuzak alanı saptanmıştır. Tuzak Alanları'ndan 4 tanesi (S. 011, S.013, S.014, S.015) Fatik/Cudi dağlarının doğusunda Harran Ovasına bakan alanda yaklaşık 450-500 m. rakımlarda yer almaktadır (Resim:9). Aynı alanda geçici kamp yerleri/kesimhaneler de tespit edilmiştir. Oldukça iyi korunarak günümüze kadar gelmiş örneklerdir. Anadolu'da şimdiye kadar B. Çelik'in¹² bölgede yaptığı yüzey araştırmaları sırasında tespit ettikleri dışında çok fazla örneği bilinmemektedir. Ancak Levant, Suriye, Arabistan Bölgesi'nde "Çöl Uçurtması"¹³ olarak tanımlanan ve özellikle avcı toplayıcı yerleşik topluluklar ile başladığı düşünülen bu tuzak alanları hayvanları tuzağa düşürerek kitlesel olarak avlanılan alanlardır.

Anadolu'da şimdiye kadar tespit edilmiş korunan en iyi örnekleri oluşturan bu tuzak alanları yıldız, ahtapot ya da uçurtma şeklindeki kanatları ile farklı formlara sahiptir (Resim: 10). Prehistorik dönemde belli mevsimlerde¹⁴ bu alana otlamaya gelen hayvanların yamaçlardan sürülerek kanatlara sıkıştırılması sonucu avlanma gerçekleştirilmiştir. Arazi topografyasına uygun şekilde inşa edilen tuzak alanlarının bazı noktalarında mevziler yer almaktadır (Resim: 11-12). Özellikle bazı kanatlar 15-20 metrelik keskin bir eğime sahiptir. Burada özellikle arazinin topografyası hayvanları yüksek noktadan aşağıya düşürmek için kullanılmıştır. Bu tuzak alanlarında çoğunlukla bölgede önemli popülasyona sahip ceylan avlanmıştır.

Ankara Üniversitesi Arş. Gör. Eşref Erbil tarafından verilmiştir. Kendisine çok teşekkür ediyoruz.

12 Çelik ve Tolon 2018

13 Helms ve Betts 1987; Holzer ve ark. 2010

14 Akkerman ve Schwarta 2033

Tuzak alanları, balıksırtı tekniği ile örülen taş duvarların üzerinin ahşap dal örgü sistemi ile yükseltilmesiyle inşa edilmiştir. Böylece ceylan gibi oldukça yükseğe sıçrayabilen hayvanların tuzak alanlarından çıkışı engellenmiştir.

Tuzak alanlarının hemen yakınında saptanan Kesim Alanları (S.012 ve S.016) av sonrası işlemlerin yapılması için, daha çok avcıların kurdukları geçici kamp yerleri olmalıdır. Buralar, av sonrası hayvanların kesimlerinin, deri yüzme işlemlerinin ve taşınacak kütleyi hafifletmek için parçalamanın yapıldığı alanlar olmalıdır. Bu tuzak alanlarında başta kitlesel hayvan avı yapılırken süreç içinde hayvanların aynı anda değil de ihtiyaca göre belli zaman aralıklarında kesilmiş olması muhtemeldir. Dolayısıyla tuzak alanlarında belli bir zaman süresince hayvanların canlı tutulması belki de kendiliğinden hayvanların evcilleştirilme sürecini başlatmış olmalıdır. Bu tuzak alanlarından (S.011) ve kesimhaneden (S.012) birer örnek için aşağıda detay bilgileri verilmiştir.

S. 011 Cenubiye Tuzak Alanı/Avlak: Cenubiye tuzak alanı ahtapot görünümünde 6 kanata sahip yaklaşık 300x250 m. ölçülerine sahiptir (Resim: 13). Kanatlar 40, 70 ve en uzununu ise 120 m ölçülerindedir. Tuzak alanının güneydoğusunda Cudi deresi yer almaktadır. Büyük taşların art arda dik yada balık pulu şeklinde dizilmesiyle oluşturulmuş duvarların en alt sırası yer yer de iki sırası korunmuştur. Tuzak alanının kanat kısımları arazinin topografyasına uydurulmuştur. Arazi bu kısımda yaklaşık 15 m'lik oldukça sert bir düşüşe sahiptir. Kanatın en dar kısmında yer alan eğimli kısımda ise iki kademeli teras oluşturulmuştur. Söz konusu bu teraslar yerel köylüler tarafından düşme alanı olarak tanımlanmaktadır. Olasılıkla da bu alanda kısırılan yabani hayvanların düşmesi sağlanarak kaçışları net olarak engellenmiş olmalıdır. Tuzak alanının kanatlarının bitiş noktalarına mevziler yapılmıştır. Cenubiye tuzak alanında toplam 3-5 m. aralığında yapılmış 5 tane mevzi tespit edilmiştir.

S.012 Tahta Harabesi Kesimhane/Kamp Yerleşmesi: Yerleşme Cenubiye tuzak alanının güney yamacında birbirine yaklaşık 100 m. mesafede iki küçük yerleşme/geçici kamp alanı/kesim alanı tespit edilmiştir (Resim: 13). Aralarından Cudi deresi geçmektedir. Kamp alanları yaklaşık 70x60 m. ölçülerindedir. Büyük olasılıkla prehistoric dönemde de belli mevsimlerde bu alana otlamaya gelen hayvanların avlanması ve av sonrası işlemlerin yapılması için yerleşilmiş olmalıdır. Daha çok avcıların kurdukları geçici kamp yerleri, av sonrası av hayvanlarının kesimlerinin, derilerinin yüzme işlemlerinin ve taşınacak kütleyi hafifletmek için parçalandırmanın yapıldığı işlik olma ihtimali çok yüksektir. Özellikle dere kenarında kurulmuş olmaları kesim işlemleri sırasında suya ihtiyaç duyulduğunu akla getirmektedir.

ŞAYA 2021 çalışmaları sonucunda toplam 22 envanterlik eser ele geçmiş ve Şanlıurfa Arkeoloji Müzesine teslim edilmiştir. Ayrıca toplam 10 yerleşme için tescil önerisinde bulunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akkerman P.M.M.G ve G. Schwarta 2003, *The Archaeology of Syria. 16000-300 BC*, Cambridge.

Benedict, P. 1980, “Güneydoğu Anadolu Yüzey Araştırması”, H. Çambel ve R. J. Braiddwood (yay.) *The Joint Project of İstanbul and Chicago Universities' Prehistoric Research in Southeast Anatolia I*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No. 2589: 107 149. Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

Çelik, B. 2011, “Şanlıurfa Yeni Mahalle”, M. Özdoğan, N. Başgelen ve P. Kuniholm (yay.) *Neolithic in Turkey: New Excavations and New Research*. The Euphrates Basin: Archaeology and Art Publications, İstanbul:139-164.

Çelik, B. 2015, “New Neolithic cult centres and domestic settlements in the light of Urfa Region Surveys”, *Documenta Praehistorica* XLII: 353- 364.

Çelik B. ve K. Tolon 2018, “Şanlıurfa'dan Neolitik Dönem Tuzak Alanları” *Karadeniz* 37:28-36.

Crassard, R. ve diğ. 2014, *Addressing the Desert Kites Phenomenon and its Global Range Through a Multi-proxy Approach*, J Archaeol Method Theory, Springer, Newyork On-line published.

Dinç, U., Selim Kapur ve diğerleri, 1988, Güneydoğu Anadolu Bölgesi Toprakları (GAP) I. Harran Ovası, Şanlıurfa. *TÜBİTAK Tarım ve Ormancılık Araştırma Grubu Gündümlü Araştırma Projesi Kesin Raporu*, Proje No: TOAG-534, Ankara.

Güzel, A. 2012, “1927 Tarihli Urfa Salnamesinin Tarihi Coğrafya Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi”, *Gaziantep Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*: 231-262.

Helms, S. ve A. Betts 1987, “The Desert “Kites” of the BadiyatEsh-Sham and North Arabia” *Paléorient* 13/1:41-67.

Hauptmann, H. 2011, “The Urfa Region”, M. Özdoğan, N. Başgelen ve P. Kuniholm (yay.) *Neolithic in Turkey: New Excavations and New Research*. The Euphrates Basin: 85-138. Archaeology and Art Publications, İstanbul.

Holzer, A ve ark. 2010, “Desert kites in the Negev desert and northeast Sinai: Their function, chronology and ecology” *Journal of Arid Environments*, Sayı 74, 806-817.

Özdoğan, M. 2003, *Güneydoğu Anadolu'nun Kültür Tarihindeki Yerine Farklı Bir Bakış*. TÜBA, Akademi Formu Dizisi No.14, Tübitak Matbaası, Ankara.

Özdoğan, E. ve N. Karul, 2020, “Neolitik Teriminin Kavramsal Değişimi ve Güneydoğu Anadolu'da Neolitik Araştırmalarının Dünyü-Bugünü”, *Arkeoloji ve Sanat* 163, Ocak-Nisan 2020: 1-28.

Özkaya V. ve A. Coşkun, 2011, “Körtik Tepe”, M. Özdoğan, N. Başgelen, P. Kuniholm ed., *Neolithic in Turkey 1. The Tigris Basin*, Archaeology and Art Publications: 89-127.

Rosenberg, M., 2007, “Hallan Çemi”, Anadolu’da uygarlığın Doğuşu ve Avrupa’ya Yayılımı. Türkiye’de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular, M. Özdoğan- N. Başgelen ed., *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*, İstanbul: 1-11.

Rosenberg, M. 2011, “Hallan Çemi”, M. Özdoğan, N. Başgelen ve P. Kuniholm ed., *The Neolithic in Turkey. New Excavations and New Research*, The Tigris Basin Archaeology and Art Publications, İstanbul: 61-78.

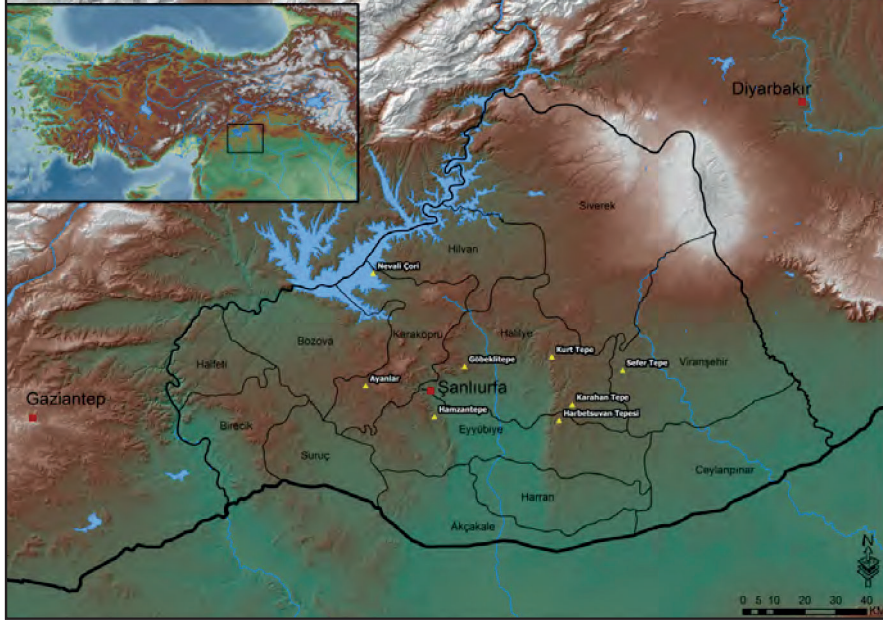
Schmidt, K. ve M. Beile-Bohn 1996. “A LPPNB-Variant of Byblos Points from Gurcutepe II ‘Palmyra Points’?”, *Neo-Lithics* 2/96: 9-11.

Schmidt, K. 2007, Göbekli Tepe- Taş Çağı Avcılarının Gizemli Kutsal Alanı, *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*, İstanbul.

Schmidt, K. 2011, “Göbekli Tepe”, M. Özdoğan, N. Başgelen ve P. Kuniholm ed., *Neolithic in Turkey: New Excavations and New Research. The Euphrates Basin*, Archaeology and Art Publications, İstanbul: 41-83.

Sözer, A.N. 1984, “G. Doğu Anadolu’nun Doğal Çevre Şartlarına Bir Bakış”, *Ege Üniversitesi Coğ. Dergisi*, Sayı:2, İzmir.

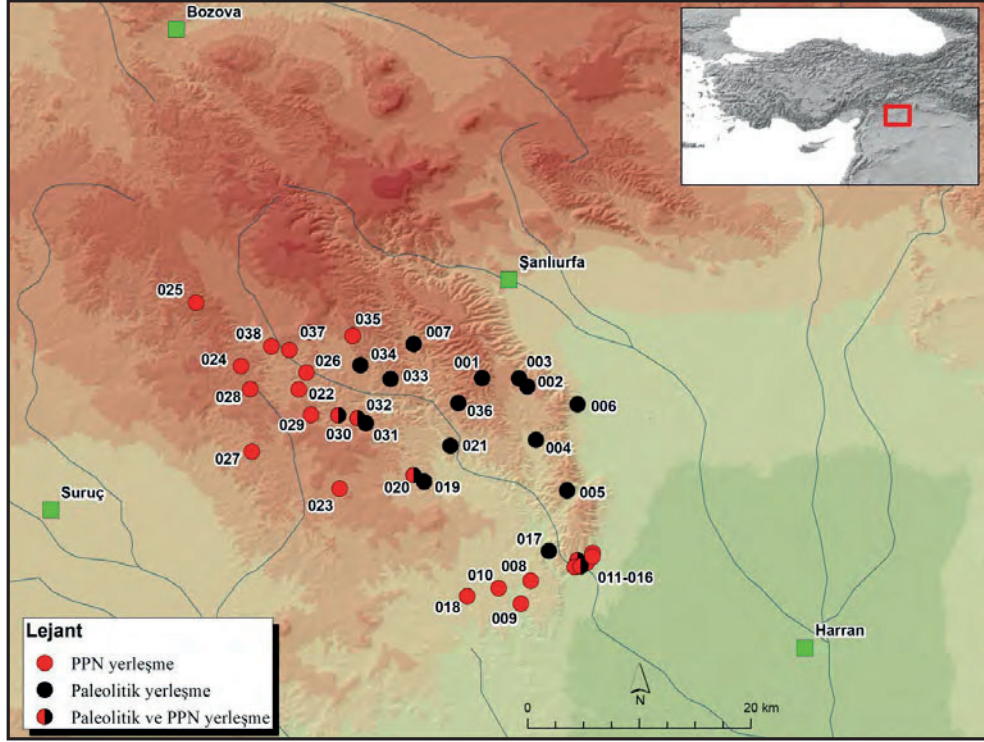
Zeder, M. A. ve ark. 2013, “New perspective on the use of kites in mass-kills of Levantine gazelle: A view from northeastern Syria”, *Quaternary International* 297: 110-125.

Harita 1: Şanlıurfa Bölgesi bazı Neolitik Çağ yerleşmeleri (Harita Y. Tuna).

Harita 2: ŞAYA 2021 yılı araştırma alanı.

Harita 3: ŞAYA 2021 yılı çalışmalarında tespit edilen arkeolojik alanlar ve dönemsel dağılımı(Harita M. Massa).

KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sanlıurfa Merkez ve Çevresi Tarihöncesi Dönem Arkeolojik Yüzey Araştırması" (ŞAYA) 2021							
SAYA No	Yerleşme Adı	Köy	İlçe	WGS1984		Dönem	
				Enlem	Boylam	Paleolitik	Neolitik
001	Davul Toprağı/ Êrdi defî	Şahinler Köyü	Eyyübiye	37° 4'52.28"K	38°46'17.96"D	x	
002	İkizce Açık Hava İstasyonu	İkizce Köyü	Eyyübiye	37° 4'15.63"K	38°48'29.70"D	x	
003	Hamzantepe	İkizce Köyü	Eyyübiye	37° 4'58.62"K	38°48'7.71"D	x	
004	Bildim Açık Hava İstasyonu	Bildim Köyü	Eyyübiye	37°20.13"K	38°47'52.66"D	x	
005	Samçık Açık Hava İstasyonu	Uğurlu Köyü	Eyyübiye	36° 59'29.65"K	38°50'29.26"D	x	
006	Altın Açık Hava İstasyonu	Altın Köyü	Eyyübiye	37° 3'37.34"K	38°50'52.00"D	x	
007	Çalışkanlar Açık Hava İstasyonu	Çalışkanlar Köyü	Eyyübiye	37°6'17.49"K	38°43'1.36"D	x	
008	Cudi Zeytini	Altınbaşak Köyü	Eyyübiye	36° 55'8.07"K	38°48'38.96"D		x
009	İkiz Kuş Yamaç Yerleşmesi	Altınbaşak Köyü	Eyyübiye	36° 53'59.55"K	38°48'7.44"D		x
010	Erken Yamaç Yerleşmesi	Mil Köyü	Akçakale	36° 54'46.14"K	38°47'7.05"D		x
011	Cenubiye Tuzak Alanı	Duruca Köyü	Eyyübiye	36° 56'26.36"K	38°51'39.90"D		x
012	Tahta Harabesi Kesimhane/Kamp Yerleşmesi	Memer Köyü	Eyyübiye	36° 56'17.38"K	38°51'37.60"D		x
013	Memer Tuzak Alanı	Memer Köyü	Akçakale	36° 56'1.95"K	38°51'20.96"D		x
014	Çaykuyu Tuzak Alanı	Yukançaykuyu Köyü	Eyyübiye	36°56'7.87"K	38°50'55.64"D	x	x
015	Dibek Tuzak Alanı	Dibek Köyü	Eyyübiye	36°55'48.29"K	38°50'46.44"D	x	x
016	Cudi Deresi Kesimhane/Kamp Yerleşmesi	Yukançaykuyu Köyü	Eyyübiye	36°55'48.70"K	38°51'2.40"D	x	x
017	Suvaniye Açık Hava İstasyonu	Yukançaykuyu Köyü	Eyyübiye	36°56'34.67"K	38°49'33.63"D	x	
018	Hasmeza Yerleşimi	Yusufbey Köyü	Akçakale	36°54'20.47"K	38°45'37.74"D		x
019	Ceylantepe Açık Hava İstasyonu	Dernek Köyü	Eyyübiye	36°59'53.02"K	38°43'25.10"D	x	
020	Yanıköğür Açık Hava İstasyonu	Yanıköğür Köyü	Eyyübiye	37°0'14.52"K	38°42'58.58"D	x	x
021	Mikat Açık Hava İstasyonu	Dernek Köyü	Eyyübiye	37°1'38.78"K	38°44'48.46"D	x	
022	Çakmaktepe	Koçören Köyü	Eyyübiye	37°5'10.75"K	38°37'48.21"D		x
023	Nergislik Yamaç Yerleşmesi	Göldere Köyü	Eyyübiye	36°59'33.02"K	38°39'25.09"D		x
024	Eski Harabeler / Xrabete Qewn	Çıralı Köyü	Karaköprü	37°5'24.41"K	38°34'35.22"D		x
025	EbuAbit Tepesi	Yukarı Göbekli Köyü	Karaköprü	37°8'32.40"K	38°32'28.52"D		x
026	İki Ağz	Payamlı Köyü	Eyyübiye	37°4'20.06"K	38°37'26.06"D		x
027	Oluk Yanı	Oluk Yanı Köyü	Eyyübiye	37°1'21.27"K	38°35'10.39"D		x
028	Tül Harabesi	Payamlı Köyü	Eyyübiye	37°4'22.34"K	38°35'4.68"D		x
029	Borbore	Payamlı Köyü	Eyyübiye	37°3'37.36"K	38°38'2.03"D		x
030	Mendik Tepe	Sayar / Mendik Köyü	Eyyübiye	37°3'8.06"K	38°39'20.13"D	x	x
031	Beyaz Tepe / Grespi	Yanıköğür Köyü	Eyyübiye	37°24'0.77"K	38°40'37.79"D	x	
032	Nur Tepe	Yanıköğür	Eyyübiye	37°2'59.54"K	38°40'17.27"D	x	x
033	Leş Tepe / Kuçaleşa	Güzelkuyu Köyü	Eyyübiye	37°4'48.71"K	38°41'46.46"D	x	
034	Sanayi Mevkii	Koçören Köyü	Eyyübiye	37°6'31.66"K	38°40'25.33"D	x	
035	Şebeke Harabeleri	Koçören Köyü	Eyyübiye	37°6'56.30"K	38°40'2.81"D		x
036	Harapkei Kayaaltı Sığınağı	Kızılkuş Köyü	Eyyübiye	37°3'42.84"K -	38°45'8.42"D	x	
037	Sayburç Tuzak Alanı	Yoğunburç Köyü	Karaköprü	37°6'14.88"K	38°36'59.67"D		x
038	Sayburç Bademli Höyük	Yoğunburç Köyü	Karaköprü	37°6'25.83"K	38°36'6.21"D		x
039	Sayburç Sanayi Mevkii	Yoğunburç Köyü	Karaköprü	37°7'5.84"K	38°37'58.83"D	x	x

Tablo 1: ŞAYA 2021 yerleşme analiz tablosu.

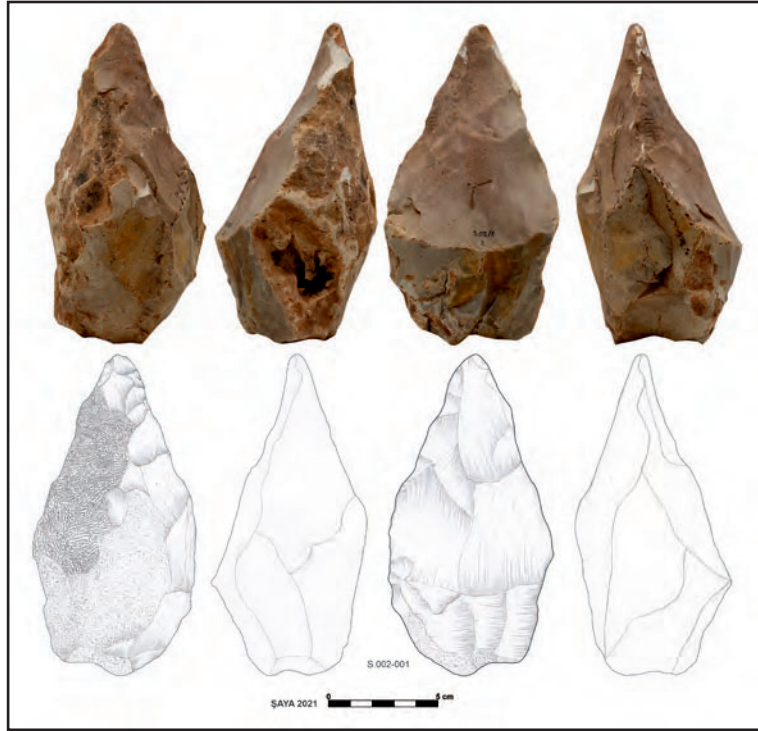
Resim 1: S.001 Davul Toprağı-Êrdî Defî açık hava kamp/işlik alanı.

Resim 2: S.036 Harapkeli Mağara/kayaaltı sığınağı.

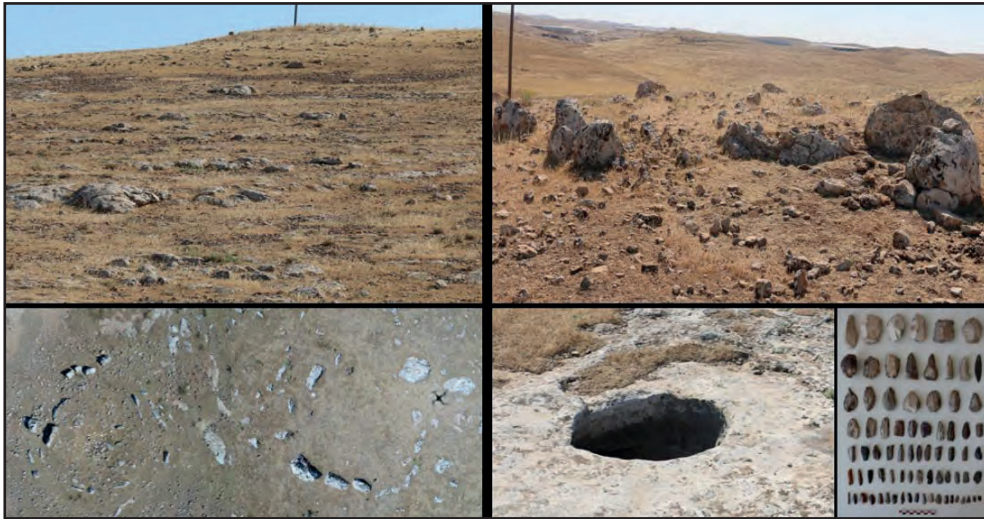
Resim 3: İki yüzeyli aletler.

Resim 4: S.002 İkizce Kazma örneği (Çizim. Y. Emre Sevindik).

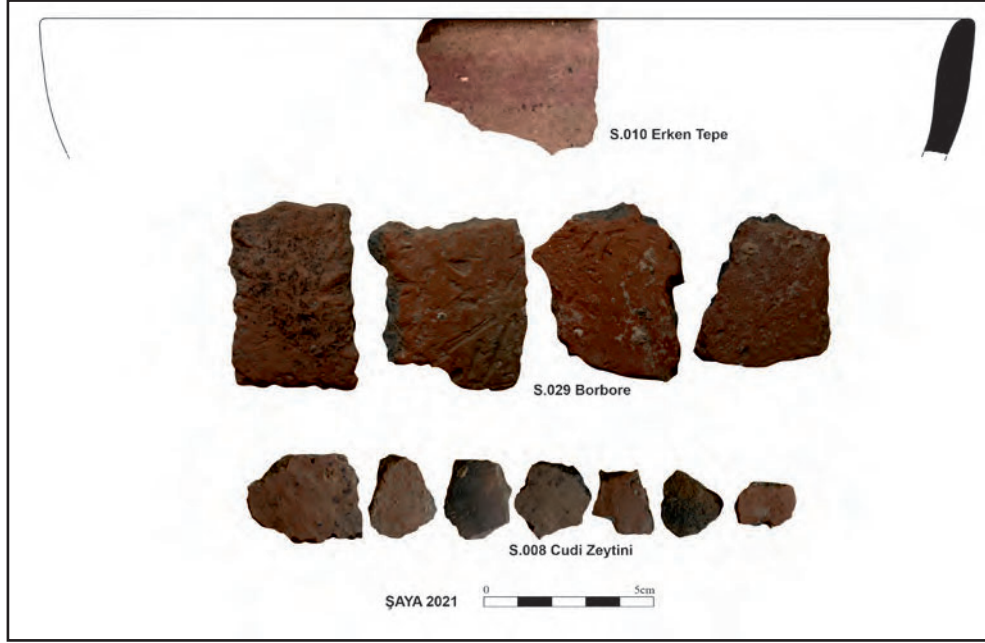
Resim 5: ŞAYA 2021 Paleolitik Dönem yontma taş buluntu örnekleri.

Resim 6: S.022 Çakmaktepe.

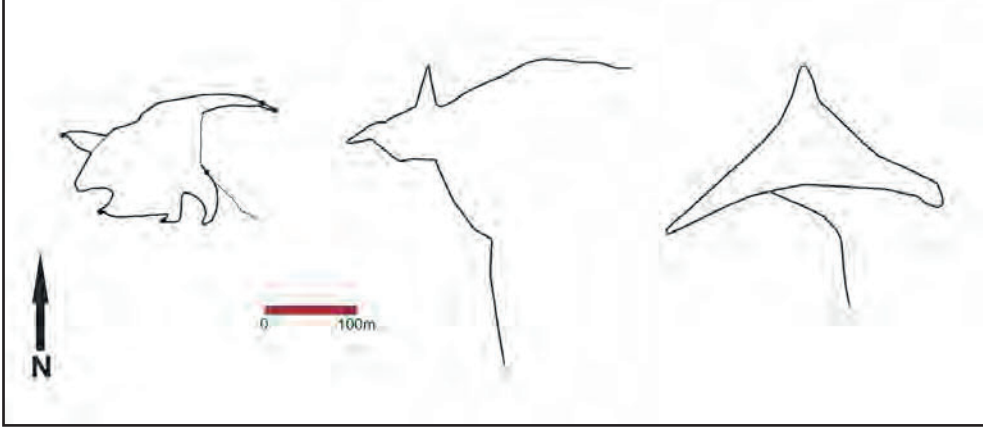
Resim 7: S.030 Mendik yontma taş buluntu örnekleri.

Resim 8: ŞAYA 2021 çanak çömlek buluntu örnekleri.

Resim 9: Tuzak alanları.

Resim 10: Tuzak alanı tipolojisi.

Resim 11: S.011 Cenubiye hayvan tuzak alanı ve kamp yeri.

Resim 12: S.011 Cenubiye hayvan tuzak alanı kanat ve mevziler.

Resim 13: S.011 Cenubiye tuzak alanı ve S.012 Tahta Harabesi geçici kamp/kesimhane.

